

Kasvuohjelman raportointi poikkihallinnollisten tavoitteiden osalta:

Tähän pohjaan on raportoitu kasvuohjelmaan kirjattujen **poikkihallinnollisten** asioiden toteutumista vuoden 2024 aikana. Koska kasvuohjelman toteuttaminen ajoittuu vuosille 2024-2025, kaikkia näkökulmia ei ole välttämättä ole vielä edistetty, eikä näin ollen toimenpiteitä voida myöskään raportoida.

3. Elinvoiman kasvun mahdollistava poikkihallinnollinen yhteistyö ja edunvalvonta

Yhteinen elinvoimaa vahvistava työskentely on edellytys elinvoiman kasvun mahdollistamiseksi. Tähän lukuun on koottu asioita, joita tulisi huomioida kaupungin muiden ohjelmien valmistelussa tai päivittämisessä sekä jokapäiväisessä työssä.

Strategiset tavoitteet:

2. Edistämme yrittäjyyttä ja investointien onnistumista aktiivisella maankäytöllä ja markkinoinnilla

5. Toimimme aktiivisesti Rovaniemen eduksi erityisesti koulutuksen ja saavutettavuuden (mm. korkeakouluverkosto, liikenne, maankäyttö ja tietoliikenne) osalta

3.1. Kaupunkiympäristön ja alueiden kehittäminen

Kaupunkistrategian vision mukaan kaupungin eläväisessä keskustassa ja sen lukuisissa kylissä voi kokea aidointa Lappia ja vahvaa yhteishenkeä. Valmisteluun on tulossa erillinen maaseudun kehittämisohjelma, jossa keskitytään puhtaasti maaseudun elinvoiman lisäämiseen eri alueilla. Näin ollen kasvuohjelman alueittainen tarkastelu keskittyy erityisesti keskustaan ja sen läheisille elinvoiman kasvun kannalta oleellisille alueille.

Kaupungilla on vetovastuu toimintaympäristön yhteisestä kehittämisestä. Tähän panostamalla vahvistetaan merkittävästi kaupungin kilpailukyvyn tekijöitä. Rovaniemellä on useita elinkeinopoliittisesti merkittäviä alueita, joiden edelleen jalostamisella voi saada aikaan merkittäviä talousvaikutuksia koko Rovaniemelle.

Kaupungin kasvun ja talouden kannalta keskeisiä kehitettäviä alueita ovat keskustan alue, Napapiiri, Ounasvaara, keskustan ranta-alueet, joukkoliikenteen matkakeskukset sekä teollisuuden ja kaupan keskittymät. Mahdollisesti toteutuva uusi VT4-linjaus avaa uudenlaisia mahdollisuuksia suurillekin teollisuus- ja liiketonteille.

Elinvoimapalvelujen toimiala osallistuu aktiivisesti näiden alueiden kehittämistyöhön tuoden esille elinvoimaisuuden kehittämisen näkökulmia, kuten yritysten toimintaedellytykset, sijoittautumismahdollisuudet, alueen veto- ja pitovoima, investointimahdollisuudet, uudet innovaatiot ja kestävä kehitys.

Erityisesti elinvoiman kehittämisen näkökulmasta esiin nostettavat alueet:

Kävelykatu, ydinkeskusta ja kauppatori:

- Alueiden kehittämisessä tulee korostua alueen yrittäjien ja heidän edustajien kuuleminen ja osallistaminen suunnitteluun.
- Keskustan kehittämisestä on käynnissä visiotyö, joka tähtää vuoteen 2050. Vision mukaan kaupunkikeskustan asemaa arktisen alueen ytimenä kehitetään. Osa-alueena siihen kuuluu saavutettava, monipuolinen ja viihtyisä keskusta-alue.
  - Saavutettavuus mahdollistetaan ohjaamalla saapuva liikenne E75 kautta sekä toteuttamalla hitaan liikkumisen alue sekä pysäköinnin reformi. Esteettömistä kulkureiteistä huolehtiminen sekä kesällä että talvella on tärkeää saavutettavuuden toutumisen kannalta.
  - Monipuolisuus mahdollistetaan luomalla keskustan sisällä teemoitettuja verkkoja esimerkiksi kävelykaduille, arktiselle muotoilulle, liikunnalle sekä kulttuurille, mutta myös määrittelemällä vahvemmin tiivistettävät, toiminnalliselta intensiteetiltään korkeat ja vastaavasti rauhalliset alueet keskustan sisällä.
  - Viihtyisyys mahdollistetaan lisäämällä vehreyttä sekä liikkumismahdollisuuksia vihreässä verkossa, mm. ranta-alueella. Viherympäristöt ovat esteettöminä kaikkien ihmisten hyvinvointia edistäviä ympäristöjä ja tukevat myös matkailua.

Visio toimii käynnistyvän strategisen yleiskaavan esiselvityksenä. Huomionarvoista on, että näistä muutoksista ehditään toteuttamaan vain yksittäisiä toimenpiteitä tämän kasvuohjelman voimassaoloaikana.

- Strategisessa yleiskaavassa 2050 jatketaan keskustan kehittämisen periaatteiden työstöä. Prosessissa osallistetaan sidosryhmiä mukaan lukien yrittäjiä laajasti vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 aikana luodaan tulevaisuuskuva, kehityskuva ja rakennemallit, jotka toimivat varsinaisen kaavakartan ja -selostuksen lähtökohtina.
- Kaupunkikonsernin erilaisten lupapalvelujen koonti selkeäksi kokonaisuudeksi esimerkiksi erilliselle lupasivustolle edistää erityisesti keskusta-alueen luvanvaraisen toiminnan ja tapahtumien järjestämistä.

Kemijoen keskustan puoleinen ranta-alue (Lainaanranta - Sairaalanniemen välinen alue) sekä Valionranta ja Koskipuisto:

- Keskustan ranta-alueiden viihtyisyyden ja houkuttelevuuden parantaminen ovat teemoja, jotka nousevat säännöllisesti esiin, kun kuntalaisilta, yrittäjiltä ja muilta Rovaniemellä aikaansa viettäviltä kysytään keskeisimpiä kehittämiskohteita. Elinvoiman kehittämisen näkökulmasta jokirantaa on tärkeää suunnitella siten, että sen eri alueet palvelevat kattavasti kuntalaisten, matkailijoiden ja yrittäjien tarpeita.
- Ranta-alueella tapahtuvalle yrittämiselle on tärkeää luoda maankäytössä uusia mahdollisuuksia. Jokirannassa sijaitsee kaupungin suurin potentiaali kaupunkiympäristön kehittämisen näkökulmasta.

Napapiirin alue ja Olleronvaara:

- Matkailun kasvua varten tulee turvata riittävät alueet Napapiiriltä ottaen huomioon VT4 muutokset sekä lentokentän/puolustusvoimien tarpeet. Alueen suunnitelmallinen kehittäminen parantaa turvallisuutta ja edistää yrittäjyyden mahdollisuuksia alueella. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota Napapiirin alueen liikennejärjestelyjen parantamiseen ja alueen saavutettavuuteen.
- Olleronvaaran alue on nykyisellään varattu matkailutoimintojen käyttöön, joten se mahdollistaa matkailun sujuvan laajentumisen.

Ounasvaara:

- Ounasvaaran alue aivan keskustan välittömässä läheisyydessä tarjoaa mahdollisuudet, joita harvalla kaupungilla maailmassa on mahdollisuus tarjota. Elinvoiman kehittämisen näkökulmasta on oleellista jatkaa alueen kehittämistä siten, että alueen erityinen luonto ja rauha säilyy, mutta samalla alueen vetovoima ja saavutettavuus kasvaa.
- Ounasvaaraa tulee kehittää ympärivuotisen urheilun, liikunnan, valmennuksen ja hyvinvoinnin ja terveyden koulutus-, oppimis- ja kokemukseksi. Ounasvaara, Santasport Lapin Urheiluopisto sekä alueen korkeakoulujen koulutus ja osaaminen luovat yhdessä erinomaiset puitteet kansainvälisesti merkittävälle keskittymälle. Yhteistyön tiivistäminen ja selkeä rahoitus- ja toimenpidesuunnitelma ovat keskeisiä keskittymän tunnettuuden lisäämiselle ja kasvulle. Keskittymällä on myös liittymäpinta Rovaniemen ekosysteemisopimuksen toimeenpanoon, jonka tavoitteena on synnyttää kaupunkivetoisia innovaatioita ja kasvua.
- Ounasvaaran Master Planin tarkentaminen ja toteuttaminen sekä alueen toimijoita yhteen kokoavan kehittämistyöryhmän säännöllinen yhteistyö on tärkeää. Alue toimii loistavana alustana uusille innovatiivisille kehittämishankkeille ja tapahtumille, joilla lisätään Ounasvaaran kestävästä käytöstä ja mahdollistetaan aluetaloudellisia tuloja tuottavan elinvoiman kasvu.

Matkakeskukset

- Rovaniemen nykyisten matkakeskusten eli linja-autoaseman ja rautatieaseman alueiden kehittäminen ja edelleen jalostaminen on tunnistettu maankäytön, matkailun ja kuntalaisten arjen näkökulmasta merkittäväksi kokonaisuudeksi. Tulevien vuosien aikana tulee löytää kestävä ratkaisu näiden alueiden roolien ja toimintojen selkeyttämiseksi.
- Koska junaliikenne ja kaukoliikenteen bussiyhteydet eivät ole kuntien toimivaltaan kuuluvia, korostuu näitä palvelevien alueiden suunnittelussa yhteistyön tärkeys valtion suuntaan.

Teollisuuden ja kaupan keskittymät:

- Lampelan, Teollisuuskylän ja Alakorkalon alueita kehitetään erityisesti tilaa vaativan kaupan alueena sekä edistetään muun muassa kiertotalouden toimijoiden mahdollisuuksia alueella. Yleiskaavan esiselvityksessä (Asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat) esitetään Lanssin, Lampelan ja Alakorkalon alueiden muuttaminen asuinalueiksi pitkällä tähtäimellä vuoteen 2050 mennessä. Korvaavia teollisuusalueita pitkällä aikavälillä kartoitetaan strategisen yleiskaavaprosessin aikana 2024-2026.

VT4:n uuden linjauksen mahdollistamat alueet:

- VT4:n uuden linjauksen (Hirvas-Vikajärvi) toteutuessa avautuu uudenlaisia mahdollisuuksia kaavoittaa ja toteuttaa logistisesti hyvin saavutettavia suuria teollisuus-

ja liiketontteja erityisesti lentokentän läheisyydessä sekä nykyisen VT4:n liittyvillä alueilla. Tämä maankäyttölinen näkökulma on erityisen tärkeää logistiikan ja etäisyyksien hallinnan yritysmpäristön kehittymisen näkökulmasta. VT4:n kehittäminen on tunnistettu hyvin tärkeäksi edunvalvonnan kohteeksi.

Palvelukylät ja palvelukyläalueet:

- Palvelukylien ja palvelukyläalueiden kehittämistä tarkastellaan erityisesti laadittavassa maaseudun kehittämishjelmassa. Ohjelman laadintaa valmisteltaessa on tärkeää määrittää tarkasteltava näkökulma. Mikäli tarkastelun keskiössä ovat alueen asukkaat on ohjelman laadinnan oltava lähtökohtaisesti selkeästi laajempi ja poikkihallinnollisempi kuin kyläalueiden elinkeinoja koskevassa tarkastelussa. Mikäli maaseutuohjelma nähdään kasvuohjelmaan sidoksissa olevana ohjelmalla, on elinkeinolähtöinen tarkastelu soveltuvampi toteutusmuoto.

Yritysneuvontapalvelujen näkökulmasta maaseutuyritykset on luonnollinen ja merkittävä osa Rovaniemen kaupungin yritysasiakkaita. Maaseutuyrityksille on tarjolla laajemmin rahoitusvaihtoehtoja johtuen sijainnista ja määrittelystä eri maaseutualueisiin. Maaseuturahaston tuet on haettavissa ELY-keskuksen ja Leaderin hallinnoimien hakujen kautta. Lisäksi Rovaniemen kylien kehittämistätiö myöntää yrityssetelin muodossa avustusta maaseutualueen yrityksille. Maa- ja metsätilat voivat saada Rovaniemen kaupungin myöntämää avustusta eri tuotantotoiminnan kehittämistoimiin. Rovaniemen kaupungin maaseutuviranomaisen tehtävää hoitava Tervolan yhteistoiminta-alue hallinnoi kehittämismäärärahojen hakua.

Alueiden kehittämisen näkökulmasta hyvin merkittävässä roolissa tulee olemaan valmistelussa oleva uusi strateginen yleiskaava. Se luo perusedellytykset sille, millaiseksi alueet muodostuvat tulevien vuosien aikana. Osana yleiskaavatyötä laaditut keskustavisiot ja alueiden tiivistämisen periaatteet ohjaavat osaltaan keskustan ja sen läheisten alueiden kehittämistä. Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma keskittyy erityisesti tulevaisuuden asumisen määrittelyyn. Asumisen näkökulmasta kehitettävät alueet, kuten Sairaalanniemi ja Pöyliöranta luovat edellytyksiä elinvoiman vahvistamiselle.

Ohjelmat/linjaukset:

- Strateginen yleiskaava
- Keskustavisiot ja asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat
- Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma (Maato)
- Maapolitiikka
- Ounasvaaran Masterplan
- Maaseudun kehittämishjelma

Keskisimmät yhteistyöverkostot ja työryhmät:

- Teknisten palveluiden toimiala
- Rovaseudun Markkinakinteistöt (RoMa)
- Napapiirin osuuskunta
- Ounasvaaran kehittämistyöryhmä
- Yrittäjäjärjestöt

Keskeisimmät toteutuneet toimenpiteet vuonna 2024:

- Keskustavision valmistunut osana strategisen yleiskaavan taustaselvityksiä
- Strateginen yleiskaavaa valmistellaan laajasti eri toimialojen yhteistyönä
  - Strategisella yleiskaavalla on keskeinen vaikutus kaupungin eri palveluiden tuottamiselle keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä
- Ounasvaaran aluetta koskeva kehittämistyö on käynnissä samoin kuin osa toimenpiteistä:
  - Ounasvaaran Stadionaluetta rakennetaan ja käyttöä suunnitellaan yhdessä sidosryhmien ja yritysten kanssa.
  - Ounasvaaran alue kokonaisuutena (Stadionalue, reitit, urheiluopiston alue sekä yritykset) on osa ekosysteemit-sopimusta ja laajaa kehittämishanketta, jolle haetaan lisärahoitusta. Keskeisenä tavoitteena on infran sekä osaamiskeskuksen rakentaminen.
  - Käytännössä Ounasvaaran masterplania toimeenpannaan eri eri toimenpiteillä kaupungin ja yritysten toimilla
  - Golfkentätien 4 matkailupalvelujen tonttia on varattu kahdelle toimijalle.
- Rautatieaseman alueen kehittämisestä on keskusteltu eri yhteistyötahojen, kuten Traficomien, kanssa ja tuotu esille tarvetta kehittää aluetta. Tarveselvitys käynnistyy 2025.
- Erillistä maaseudun kehittämissuunnitelmaa ei laadita, vaan maaseutualue otetaan huomioon kasvuohjelman päivityksen yhteydessä.
- Olleronvaaran alueelta on myönnetty varauksia viisi kappaletta matkailupalvelujen rakentamista varten

3.2 Maankäyttö ja liikenne

Kaupunkistrategian tavoitteen mukaisesti aktiivinen maankäyttö ja markkinointi ovat merkittäviä yrityksiä palvelevia kilpailukykytekijöitä. Suunnittelu- ja kaavoitusprosessissa tulee ottaa mahdollisimman hyvin huomioon alueen yrittäjien näkemykset sekä varmistaa riittävä tonttitarjonta eri elinkeinojen ja yritystoiminnan tarpeisiin.

Kilpailukyvyyn vahvistamiseksi on olennaista saada houkuteltua kaupunkiin uusia vastuullisia yritystoimijoita ja turvata nykyisten toimijoiden toimintaedellytyksiä. Lisäksi maankäytön ja liikenteen suunnittelun ja kaavoitusprosessien tulee olla mahdollisimman vastuullisia, laadukkaita ja tasapuolisia, sekä lupamenettelyjen sujuvia ja ne tulee kytkeä soveltuvin osin esimerkiksi osaksi yritysneuvontaa.

Erityisesti elinvoiman kehittämisen näkökulmasta esiin nostettavat teemat:

- Alueen yritysten ja Rovaniemelle potentiaalisesti sijoittuvien yritysten maankäytön tarpeiden tunnistaminen ja tarkempi määrittely on tärkeää elinvoiman jatkuvan kasvun mahdollistamiseksi. Tätä työtä varten tulee vahvistaa elinvoiman sijoittumismarkkinoinnin osaamista ja toimialojen keskinäistä yhteistyötä.
- Vapaiden tonttien ja niiden hinnoitteluperiaatteiden tulee olla helposti löydettävissä Tätä tulee edistää sähköisen tontti- ja toimitilapörssin kehittämisellä.
- Maankäytön lupapalvelujen yhteensovittaminen ja sujuvoittaminen edistävät elinvoiman kehittämisen edellytyksiä. Palveluprosessia tulee kehittää erityisesti digitaalisia asiointimahdollisuuksia ja yhdenmukaista yritysneuvontaa lisäämällä.

- Toimitilarakentamisen kustannusten matalana pitämiseksi tulee välttää kaavoittamista alueille, joissa perustamiskustannukset ovat korkeita.
- Maankäytön keskeisimpien prosessien kääntäminen englanniksi ja näiden lisääminen kaupungin englanninkielisille verkkosivuille helpottaa vieraskielisten asiointia ja edesauttaa kansainvälisten yritysten sijoittautumista.
- Sesonkiluontoisen työmatkaliikenteen parantaminen on noussut esiin erityisesti yrittäjien taholta. Joukkoliikenteen kehittämisedellytysten ja matkustajapotentiaalin selvittäminen olisi tärkeää matkailun kasvun näkökulmasta. Sesonkiluontoisen työvoiman kohtuuhintaiset asumismahdollisuudet on myös merkittävä tekijä osaavan työvoiman saannin houkuttelemiseksi ja pitämiseksi. Maankäytön keinoin olisi tärkeää luoda mahdollisuuksia tätä tukevan asumisen kehittämiseen.
- Kestävän matkailun kasvattamiseksi Rovaniemi tukee maata pitkin saavutettavuuden kehittämistä ja mahdollisia avauksia Pohjois-Kalotin alueen aluejunaliikenteen kehittämisestä.
- Pyritään luomaan maankäytön keinoin edellytyksiä vihreän siirtymän ja erityisesti uusiutuvaan energiaan liittyvien investointien toteutumiselle.

Ohjelmat/linjaukset:

- Strateginen yleiskaava 2050 (sis. selvitykset: Keskustavisio, Asuinalueiden tiivistämisen suuntaviivat, Nelostieselvitys)
- Maapolitiikka
- Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma (Maato)
- Alueiden käytön linjaukset 2021

Yhteistyöverkostot/työryhmät:

- Teknisten palveluiden toimiala
- Rovaseudun Markkinakiinteistöt
- Lapin Liitto, Itä-Lapin kuntayhtymä ja Pohjois-Pohjanmaan liitto

Keskeisimmät toteutuneet toimenpiteet vuonna 2024:

- Strategisen yleiskaavan taustaselvitykset, keskustavisio ja tiivistämisen suuntaviivat ovat valmistuneet
- Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma (MAATO) 2023 - 2028 hyväksyttiin (KH 18.3.2024)
- On osallistuttu Lapin liikennejärjestelmä 2050:n ja VT4 yleisuunnitelmaluonnosten valmisteluun sekä on aloitettu arktisen raideyhteyden vaihtoehtotarkastelu.
- Sijoittautumisen palvelumallin laatimiseen on laadittu suunnitelma ja aikataulu. Tavoitteena on päästä toteuttamaan ja resursoimaan palvelumallin mukaista toimintaa kevään 2025 jälkeen.
- Arktisen raideyhteyden sekä eurooppalaisen raidelevyden mukaisen yhteyden saaminen Rovaniemelle on nostettu osaksi edunvalvontatoimenpiteitä.
- VT4 yleisuunnitelmaluonnokset Napapiiri - Välttikangas ja Hirvas - Alakorkalo väleille on toteutumassa
- Datakeskustoimijoiden kanssa on käyty aktiivista selvitystyötä sijoittautumisen edellytyksistä.

3.3. Hankintapolitiikka

Suomen Yrittäjien kuntabartometrissa kaupungin hankintapolitiikka saa kaikista huonoimmat tulokset arvioiduista elinkeinopolitiikan seuraavista osa-alueista:

- “Kunta jakaa hankinnat PK-yritysten näkökulmasta sopiviin osiin
- “Kunta tiedottaa ja kutsuu yrityksiä vuoropuheluun tulevista hankinnoista”
- “Pienhankinnat on järjestetty siten, että PK-yritykset huomioidaan”

Jotta kaupunki voi toimia yritysystävällisemmin hankinnoissaan, tulee hankekohtaisesti arvioida, mikä toimintamalli milloinkin tukee parhaiten paitsi tavoiteltua lopputulosta myös mahdollistaa alueen yritysten toiminnan ja sen kehittymisen. Toisaalta kiinnostava hankinta voi houkutella uusia yritystoimijoita sijoittumaan alueelle.

Erityisesti elinvoiman kehittymisen näkökulmasta esiin nostettavat teemat:

- Paikallisten yritysten kasvun ja kehityksen mahdollistaminen on tärkeää erityisesti toimitiloihin liittyvissä korjaus- ja uudisrakentamisinvestoinneissa.
- Kaupunki voi tukea paikallisten yritysten edellytyksiä osallistua kilpailutuksiin markkinavuoropuhelun keinoin. Lisäksi voidaan järjestää infotilaisuuksia tulevista kilpailutuksista ja siitä, miten yritykset voivat niihin osallistua.
- 5-10 vuoden aikajänteellä olisi tavoiteltavaa, että paikallisista yrityksistä kasvaisi yksi tai useampi liikevaihdoltaan sellaiseen kokoluokkaan, jossa se voi toimia kaupungin suurimpienkin toimitilahankkeiden päätoteuttajana.
- Toisaalta uusien yritysten sijoittuminen alueelle lisää aluetaloudellisia vaikutuksia, mikä tulee ottaa myös huomioon hankintoja suunniteltaessa.

Ohjelmat/linjaukset:

- Kaupungin hankintapolitiikka ja -ohjeistukset

Yhteistyöverkostot/työryhmät:

- Kaupungin hankintapalvelut
- Kaupungin muut toimialat ja hankintoja tekevät
- Yrittäjäjärjestöt ja Advisory Board

Keskeisimmät toteutuneet toimenpiteet vuonna 2024:

- Rovaniemen kaupungin hankintaohjelma on hyväksytty 18.3.2024. Ohjelmassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet alueen elinvoimaisuuden vahvistamiselle
- Rovaniemen kaupungin pienhankintaohjeen uudistaminen on aloitettu
- Markkinavuoropuhelu on säännöllinen osa hankintaprosessia
- On keskusteltu Rovaniemen Yrittäjät ry:n edustajan kanssa rakennusurakoinnin kilpailutuksen käytännöistä.

3.4. Kaupunkimarkkinointi

Kaupunkimarkkinointiin on tärkeää panostaa työvoiman houkuttelemiseksi Rovaniemelle ja pitämiseksi kaupungissa. Lisäksi tiivis markkinointi- ja viestintäyhteistyö toimialojen, konsernihallinnon ja Rovaseudun Markkinakiinteistöjen välillä mahdollistaa luvussa 2.1 kuvatut nykyisiä ja uusia potentiaalisia yrityksiä koskevat toimenpiteet.

Erityisesti elinvoiman kehittymisen näkökulmasta esiin nostettavat teemat:

- Eri alojen työvoiman tarpeiden kartoittaminen on tärkeää. Tämän perusteella voidaan toteuttaa potentiaaliselle työvoimalle kohdennettuja markkinointikampanjoita.
- Hyödyntämällä Rovaniemen asukkaita ja yrityksiä markkinoinnin lähettiläinä voidaan tuoda esille aitoa Rovaniemeä.
- Rovaniemen vetovoimatekijöiden näkyvällä esiin nostamisella markkinoinnissa pystytään vahvistamaan edelleen Rovaniemen kiinnostavuutta.
- Rovaseudun Markkinakiinteistön tukeminen yrityksille sopivien toimitilojen markkinoinnissa edesauttaa yritysten sijoittumista alueelle.

Ohjelmat/linjaukset:

- Kaupungin viestintä-, markkinointi- ja osallisuusohjelma
- Rovaniemen kaupunkibrändi

Yhteistyöverkostot/työryhmät:

- Rovaniemen kaupungin viestintä-, markkinointi- ja osallisuuspalvelut
- Rovaseudun Markkinakiinteistöt
- Teknisten palvelujen toimiala
- Rovaniemi - opiskelijan kotikaupunki työryhmä + oppilaitosyhteistyö (2. ja korkea-aste)

Keskeisimmät toteutuneet toimenpiteet vuonna 2024:

- Sijoittautumisen palvelumallin laatimiseen on laadittu suunnitelma ja aikataulu. Tavoitteena on päästä toteuttamaan ja resursoimaan palvelumallin mukaista markkinointitoimintaa kevään 2025 jälkeen.
- Materiaalien luonti sijoittautumismyynnin ja -markkinoinnin tarpeisiin on käynnissä (ensi vaiheessa elintarvike- ja puolustusteollisuus).
- Viestintä-, markkinointi- ja osallisuusohjelman mukaisia toimenpiteitä:
  - Rovaniemen markkinointiin opiskelijakaupunkina on luotu yhteistyöverkosto oppilaitosten kanssa. Alkuvuodesta 2025 laaditaan yhteinen toimintamalli ja konkreettinen toimenpidesuunnitelma käytännön markkinointiin.
  - Opiskelijoille on luotu Rovaniemen kaupungin palveluita esittelevä Rovaniemi-appro.
  - Rovaniemi.fi verkkosivuille on luotu uusi, kaupunki- ja muuttajamarkkinointia paremmin palveleva konsepti. Uusi verkkosivuston osio on teknisessä toteutuksessa ja otetaan käyttöön alkuvuodesta 2025.
  - Työnantajamielikuvan ja rekrytoinnin parantamiseen on tehty uusi kampanjamalli sekä verkko- ja videosisältöjä. Kampanjointia on pilotoitu vuoden 2024 eri aloilla.

- Markkinoinnin uudet sopimuskumppanit on kilpailutettu ja yhteistyö heidän kanssaan on aloitettu.
- Business Rovaniemen verkkosivu-uudistuksen konsepti ja sisältö rakenne on tehty.
- Business Rovaniemen verkkosivu-uudistus on käynnissä.

3.5 Matkailun edistäminen

Kaupunkistrategian mukaisesti Rovaniemen tavoitteena on olla arktisen alueen kestävä matkailun monimuotoinen ja ympärivuotinen ykköskohde. Tähän pääsemiseksi on tärkeää kehittää matkailua pitkäjänteisesti ja hyödyntää laajaa kansallista ja kansainvälistä tutkimusaineistoa kehittämisen kaikilla osa-alueilla, jotta tunnemme matkailun tulevaisuuden trendit ja kohderyhmät sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kansallisessa vertailussa Rovaniemi menestyi vuonna 2023 loistavasti, sillä kaupunki valittiin vuoden matkailualueeksi vertailussa, jossa Suomen matkailualan liitto SMAL, SUOMA ry sekä TAK Research vertailivat kuntia, seutukuntia sekä maakuntia keskenään. Kilpailussa painotetaan matkailijamäärän kasvun lisäksi sesongin tasaisuutta sekä viipymän pidentymistä, jotka ovat olennaisia mittareita kestävä kehityksen näkökulmasta.

Rovaniemeä tulee jatkossakin markkinoina arktisena ympärivuotisena matkailukohteena ja Joulupukin virallisena kotikaupunkina. Visit Rovaniemen kaupungin konsernihallinnon ja elinvoimapalvelujen tiivis yhteistyö matkailun edistämässä on tärkeää.

Erityisesti elinvoiman kehittämisen näkökulmasta esiin nostettavat teemat:

- Sustainable Travel Finland (STF) -ohjelma tulee jalkauttaa yrityksiin. Puhdas luonto, ekologisuus ja yhteistoiminta asukkaiden kanssa ovat matkailun kestävyiden avainalueita. Kestävyys ja vastuullisuus edellyttävät yhteisiä matkailun pelisääntöjä. Yrityksille järjestetään valmennuksia vuonna 2024 STF-merkin saamiseksi.
- Business Rovaniemen yritysneuvontapalvelujen käyttöä matkailuyrityksissä tulee pyrkiä aktiivisesti kasvattamaan.
- Luonto-, kulttuuri- ja liikuntamatkailu tulee nostaa näkyväksi osaksi matkailun kokonaisvaltaista kehittämis- ja hanketoimintaa. Tätä työtä edistetään muun muassa ekosysteemisopimuksen keinoin. Tavoitteena on perustaa yritysveltoinen luontoliikuntamatkailun innovaatioklusteri.
- Matkailuinfrastruktuurin kehittäminen (nähtävyydet, reitistö, mahdolliset uudet matkailualueet) on tärkeä perusta Rovaniemen matkailun kehittämiselle.
- Ympärivuotisuus tarjoaa Rovaniemen matkailulle merkittävää kasvupotentiaalia, mutta myös haasteita.
  - Lumettoman kauden lento- ja muiden yhteyksien kehittäminen on olennaisen tärkeää.
  - Pyörämatkailun kehittäminen laaditun tiekartan mukaisesti on keino edistää matkailun kestävyttä ja ympärivuotisuutta sekä lisätä ympärivuotisia matkailutuloja kaupunkiin.

- Tapahtumatuotannon vahvistaminen on tärkeää kaupungin elinvoimaisuuden monipuolistamisen näkökulmasta. Lisäksi se tukee kaupunkilaisten hyvinvointia. Tapahtumatuotannon edellytyksiä, mahdollisuuksia ja käytäntöjä tulee kehittää yhteistyössä erityisesti Visit Rovaniemen ja Rovaseudun Markkinakiinteistöjen kanssa. Visit Rovaniemen rooli on ennen muuta markkinoida Rovaniemeä tapahtumapaikkana. Tapahtumien osalta yhteistyötä tulee tehdä myös eri seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.
- Yrityksiä kannustetaan yhteiskehittämiseen ja innovointiin vastuullisuuden ja ympäri-voimaisuuden lisäämiseksi. Yrityksille järjestetään innovaatioklinikoita sekä rahoitusklinikoita työn tueksi vuosina 2024 ja 2025.
- Lisätään matkailu- ja kulttuuritoimijoiden yhteistyötä ja vuoropuhelua ja tunnustetaan kulttuuri elinvoiman rakentajana ja ylläpitäjänä.
- Kaupungin laatimia asunnon lyhyt- vuokrauksen pelisääntöjä on tärkeää tuoda esiin eri kanavissa, jotta voidaan edistää vastuullista majoitustoimintaa sekä välttää ongelmatilanteita ja tarvittaessa puuttua niihin.

Ohjelmat/linjaukset:

- Sustainable Travel Finland (STF) -ohjelma
- Rovaniemen matkailun kestävä kehityksen ohjelma
- Rovaniemen matkailun uusi aika -hanke
- Kulttuuriohjelma 2021-2025

Yhteistyöverkostot/työryhmät:

- Rovaniemen matkailun uusi aika -hankkeessa perustetaan laajapohjainen kehitysyhteistyöryhmä, joka koostuu toimijoista, jotka ovat keskeisiä kestävä matkailuliiketoiminnan kehittämisen kannalta ja joihin matkailu vaikuttaa. Verkostossa tarkastellaan matkailua monesta näkökulmasta ja koordinoidaan matkailun kestävä kehitykseen liittyviä eri näkökohtia.
- Kulttuurimatkailun kehittämisen työryhmä
- Koulutuspalveluiden koulutusviennin ja kansainvälisyyden koordinaattorit

Keskeisimmät toteutuneet toimenpiteet vuonna 2024:

- Uuden kestävä matkailualueen selvittely on aloitettu.
- Liikunnan, urheilun ja hyvinvoinnin hanke osana ekosysteemit sopimusta meneillään ja jatkorahoitusta haetaan
- Tapahtumatuotannon ja tapahtumatoimiston perustamisen selvitystyö käynnissä
- Koulutuspalveluiden tuotteistama koulutusvientitarjotin (Arctic Edu Rovaniemi) ja sen edelleen kehittäminen tulojen lisäämiseksi.
- Kansainvälisten koulustapahtumien järjestäminen (vrt. Lapland International Forum for Education = LIFE)
- Rovaniemen matkailun uusi aika -hankkeessa on järjestetty yrityksille STF-valmennuskokonaisuus, jonka myötä alueen yritykset ovat saaneet STF-merkin ja edistäneet vastuullisuuttaan.
- Matkailuyrityksille on järjestetty innovaatio- ja rahoitusklinikoita ja näin edistetty TKI-toimintaa sekä matkailun ympäri-voimaisuutta kehittämällä uusia kesämatkailupalveluita.

- Rovaniemelle on perustettu matkailun kehitysryhmä, joka on kokoustanut vuoden aikana kahdesti.
- Asukkaille suunnattu matkailukysely on käynnissä marras-tammikuussa. Kyselyn tavoitteena on saada tietoa mm. siitä, miten matkailua tulisi asukkaiden mielestä kehittää. Kyselyn perusteella valitaan myös keskeisimmät teemat kevään 2025 matkailuun keskittyvälle keskusteluserjalle.
- Kulttuurimatkailun työryhmä on perustettu ja se on pitänyt säännöllisesti kokouksia syksyn 2024 aikana. Työryhmä on käsitellyt mm. Korundin palvelujen kehittämistä, kartoittanut hankerahoitusmahdollisuuksia ja toteuttanut teemaan liittyvää benchmarking-työtä
- Kulttuurimatkailun ICCE (Inclusive Centres of Culture) -hankkeelle myönnettiin rahoitus Interreg Aurora -ohjelmasta. Hanke on Lapin AMK ja Korundin toimijoiden yhteinen.

3.6 Sivistys-, hyvinvointi- ja vapaa-ajan palvelut

Elinvoiman ja hyvinvoinnin tavoitteet ovat usein saman suuntaisia ja nämä voidaan nähdä toisiaan tukevin. Yhdyspintoja elinvoiman ja hyvinvoinnin välillä on erityisesti syrjäytymisen ehkäisyssä ja osallisuuden edistämässä. Tätä työtä tehdään edistämällä työllisyyttä, koulutusta sekä maahanmuuttajien kotoutumista. Kotoutumisen tukeminen tapahtuu poikkihallinnollisella yhteistyöllä, jossa maahan muuttaneille tarjotaan laadukkaita peruspalveluita ja niiden kautta osallisuutta sekä mahdollisuus kiinnittyä vastaanottavaan yhteisöön. Koulutuspalvelujen näkökulmasta on tärkeää ottaa huomioon, että toisen ja korkeanasteen koulutuksen lisäksi kaupungin perusopetuksen resurssoinnilla ja oppimisympäristöillä on keskeinen merkitys kaupungin elin-, veto- ja pitovoimaan.

Kaupungin järjestämällä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluilla on myös merkittävä rooli hyvinvoinnin edistämisen ohella kaupungin elin-, pito- ja vetovoimatekijöinä sekä kaupungin kasvun edistäjänä. Kaupunki koordinoi muun muassa liikunnan ja urheilun kehittämishanketta, Liikunnan, urheilun ja hyvinvoinnin innovaatiokeskittymä (Arctic Sport & Wellness Hub), jonka tavoitteena on luoda kaupunkilaisten hyvinvointia ja alueen elinvoimaa lisäävä osaamiskeskittymä Rovaniemelle.

Kulttuuri ja luovat alat ovat merkittävä osa arktisen pääkaupunkimme kasvua, minkä johdosta on tärkeää olla mukana Lapin Liiton Luovan toimialan ja kulttuurin kasvuohjelman valmistelutyössä, jonka tavoitteena on edistää luovan alan ja kulttuurin osaamisen tunnistamista, sen näkymistä ja kehittämistä koko Lapin maakunnassa. Luovan toimialan ja kulttuurin kasvuohjelman tuottaminen osana Lappi-brändin päivittämistyötä linkittyy vahvasti monialaisten osaajien houkutteluun, sillä luovalla osaamisella, taiteella ja kulttuurilla on maakunnallista hyvinvointia, veto- ja pitovoiman kasvua sekä innovaatioiden syntymistä edistäviä vaikutuksia. Kolmivuotisen Lappi-brändi 2.0 -hankkeen kautta syntyneet, toimialarajat ylittävät yhteydet sekä kulttuurin ja luovan toimialan kasvuohjelma kannustavat maakunnan yrityksiä ja organisaatioita vahvempaan luovan osaamisen hyödyntämiseen osana omaa TKI-toimintaansa.

Erityisesti elinvoiman kehittämisen näkökulmasta esiin nostettavat teemat:

- Toimiva yhteistyö Lapin hyvinvointialueen kanssa riittävien opiskeluhoitojen palveluiden ja hyvinvointia edistävien vapaa-ajan palvelujen turvaamiseksi on tärkeää.
- Lukiokoulutuksen järjestämisessä tulee ennakoida mahdollinen lisäryhmien tarve, mikäli muualta maakunnasta hakeutuu kaupungin lukioihin nykyistä enemmän peruskoulunsa päättäviä nuoria.
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden kehittäminen tulee integroida tiiviimmin osaksi kaupungin elinvoiman kehittämistä ja kasvua.
- Pitovoiman kannalta kaupunkia on hyvä kehittää houkuttelevana opiskelijan kotikaupunkina sekä vetovoiman kannalta merkittävänä arktisena tapahtumakaupunkina.
- On tärkeää ottaa huomioon, että elinvoimaa sen laajassa merkityksessä on myös sosiaalinen hyvinvointi joka huomioi haavoittuvissa elinoloissa elävät asukkaat.

Ohjelmat/linjaukset:

- Kulttuuriohjelma 2021-2025
- Liikuntaohjelma

Yhteistyöverkostot/työryhmät:

- Sivistys- ja hyvinvointipalvelujen toimiala
- Liikunnan, urheilun ja hyvinvoinnin innovaatiokeskittymä -hankkeen työryhmät
- Lapin hyvinvointialue
- Lapin maakunnallinen kulttuurin toimialan asiantuntijaverkosto (mukana mm. Taiteen edistämiskeskus, Lapin Ely-keskus, Lapin aluehallintovirasto ja Lapin Liitto)

Keskeisimmät toteutuneet toimenpiteet vuonna 2024:

- Kaupungin hyvinvoinnin sekä liikunnan palveluja ja infraa kehitetään sekä asukkaiden että yritysten tarpeet huomioiden.
- Julkisten ja yksityisten kulttuuripalveluiden tuottaminen toteutetaan siten, että huomioidaan sekä kuntalaisten että yritysten tarpeet.
- Kaupunki laatii yhteistyösopimuksen korkeakoulujen kanssa osana veto- ja pitovoimaisuuden parantamiseksi opiskelijoiden keskuudessa.
- Käynnistetään joulukuussa selvitys kokonaan englanninkielisen perusopetuksen järjestämisestä .
- IB:n rinnalle englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämisen selvitystyö.
- Haettu hankerahoitusta THL:n terveyden edistämisen määrärahausta yhteiselle Kulttuuripöytäkirja hankkeelle, jossa kehitetään etsivää kulttuurista vanhustyötä yhdessä Lapin hyvinvointialueen, Ranuan ja Posion kuntien sekä Monitaideyhdistys Pisteiden kanssa.
- Yhteistyötä Laphan ikääntyneiden palveluiden kanssa on jatkettu järjestämällä yhteisiä tapahtumia kuten seniorineuvola-päivät tapahtumat Rovaniemen kylissä. Lisäksi kulttuuritarjotin-toimintamalli on otettu käyttöön ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan yksiköiden kanssa ja ylläpidetty kulttuurivastaavien verkoston toimintaa. Kunnan Pojat ovat kiertäneet konsertoimassa Rovaniemen ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä.
- On osallistuttu Lappi 2.0 brändin ja luovien alojen kasvuohjelman ideointi- ja kehittämistyöhön
- Rovaniemi-viikon yhteydessä on järjestetty uusille opiskelijoille konsertti Mondella yhteistyössä Pohjolan Osuuspankin ja DAS:n kanssa

- Esitelty kulttuuritoimiston toimintaa ja henkilökuntaa Lapin yliopiston MOKOMA-hankkeen osallistujille
- Osallistuttu keskisuurten kasvukaupunkien verkoston toimintaan, erityisesti osioon, jossa kulttuuri on valittu yhdeksi kehittämisen kärjeksi.
- Vapaa-ajan palvelupäällikkö kutsuttiin mukaan THL:n ja Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamaan vuoden 2025 valtakunnalliseen asiantuntijatyöryhmään koskien TEAviisari-tiedonkeruun kehittämistä.
- Tapahtumatoimintaan liittyvä selvitystyöön aloitettu kulttuuritoimistossa
- Rovaniemen kaupungin vapaa-ajan palveluja täydentävät kumppanuussopimukset julistettiin haettaviksi ja päätettiin hyvinvointilautakunnassa. Tavoitteena on tarjonnan monipuolisuus ja palvelujen vetovoiman lisääminen.
- Opiskelijat otettiin huomioon Rovaniemi-viikon ohjelmatarjonnassa sekä vapaa-ajan palveluiden kehittämisessä. Rovaniemen kaupungin harjoittelupaikkoja ja opinnäytetyötarpeita esittelevää www-sivustoa kehitettiin. Rovaniemi-opiskelijan kotikaupunki- työryhmä kokousti vuoden aikana, koordinaatiosta vastasivat yhdessä elinvoima- ja vapaa-ajan palvelut.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Pohjoisen puhuri -hankkeessa kehitettiin Lapin Maakunnallisen kulttuurin asiantuntijaryhmä MAKUA-verkoston toimintaa vahvistamalla kuntien kulttuuritoimijoiden osaamista, vertaisoppimista ja yhteistoimijuutta. Hankkeessa lisätään kuntatoimijoiden keskinäistä sekä eri taide- ja kulttuuritoimijoiden välistä vuorovaikutusta sekä mahdollistetaan verkoston osallisuus alueellisessa tulevaisuuden kehittämistoiminnassa. Hankkeen päätoteuttaja on Rovaniemen kaupunki. Mukana ovat Lapin 21 kuntaa ja Saamelaiskäräjät.
- Rullahiihtoradan suunnittelu on käynnistetty. Rata rakennetaan kesällä 2025. Hankkeeseen on saatu rahoitusta Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta.
- Ounasvaaran hiihtostadionalueen kesämatkailuolosuhteiden kehittämishanke on käynnistetty Lapin Liiton AKKE-rahoituksella.
- Perusopetuksessa keskeisenä kehittämishankkeena on Liikkuva koulu -toiminnan ja liikuntapaikkojen käytön aktivoiminen sekä koulupäivän aikana tapahtuvan liikunnan lisääminen
- Koulutuspalvelut tarjoavat mahdollisuuden Lapin yliopiston opetusharjoitteluihin ja Redun oppisopimuskoulutuksiin kaupungin peruskouluissa

-----